

Oponentský posudek diplomové práce Bc. Terezy Brumovské „Typologie průběhu mentorského vztahu a přístupu mentora k dítěti v něm“

Autorka si na straně 9 definuje základní výzkumné otázky, které se pak v práci snaží zpracovat. Otázky jsou:

1. Existují rozdíly v průběhu mentorských vztahů během jejich trvání v programu Pět P?
2. Existují rozdíly v přístupu mentorů k dětem? Mají tyto rozdílné přístupy vliv na kvalitu mentorského vztahu?
3. Jaká jsou dilemata a zdroje spokojenosti dobrovolníků? Jaký mají vliv na způsob přístupu mentora k dítěti?

Práce má 142 stran, na kterých se autorka věnuje nejprve vymezení základních pojmů a dále pak mentorství a roli mentora včetně dilemat mentorského vztahu. Od strany 40 pak autorka prezentuje výsledky výzkumu v programu Pět P. V rámci výzkumu analyzuje supervizí zápisy a dále pak vede rozhovory s dobrovolníky programu.

Po formální stránce je práce ne zcela dostačující, lépe řečeno vykazuje známky chaosu. Zkratky nejsou dostatečně vysvětleny (např. zkratka ZZU je vysvětlena až na straně 29 a to jen jako zkratka, nikoli její podstata), v textu jsou občasné překlepy (str. 30), autorka nesystematicky nedodrжуje font písma, což působí matoucím dojmem.

Na druhou stranu je potřeba zmínit obsáhlý seznam literatury včetně cizojazyčné.

Z obsahového hlediska stojím v roli oponenta před nelehkým úkolem. Dle mého soudu se jedná o práci z oboru psychologie a na hodnocení takové práce nemám erudici. Zároveň však autorka předložila právě tuto a ne jinou práci k obhajobě na oboru občanský sektor. Jako oponentovi mi tedy nezbyvá než hodnotit práci z obsahového hlediska podle kritérií, která odpovídají zvyklostem tohoto oboru. V tomto smyslu se cítím kompetentní vyjádřit hlavně k výzkumné části práce.

Autorka sice podrobně popisuje metodologii výzkumu, na některé velmi podstatné části však zapomíná. Tím se i prezentované výsledky stávají diskutabilními. V práci jsem např. nikde nenašla charakteristiku dobrovolníků, což je pro kvalitativní výzkum velmi potřebný zdroj informací (mám na mysli hlavně jejich věk, vzdělání, dobu angažmá v programu apod.).

Autorka na straně 49 udává deset dobrovolníků, které označuje D1 – D10, později se ve výsledcích však objevují dobrovolníci od D11 výše, aniž by bylo jasné o koho se jedná a jaký je vztah mezi první a druhou skupinou.

Kapitola 8.2. je nejasně zasazena do kontextu - jedná se o autorčinu typologii nebo se jedná o odvolávku na jinou existující typologii?

Hlavně v části, kdy se autorka zabývá supervizními zápisy, se dle mého názoru dopouští interpretace dat na místo jejich rozboru. Z textu není zřejmé, co skutečně dobrovolníci řekli, co bylo zapsáno v supervizích zápisech a co si o daném problému myslí autorka. Autorčiny výpovědi tak postrádají na důvěryhodnosti. Abych upřesnila tento výrok, dávám k posouzení komisi např. citaci ze strany 69: „Autoritativně-intencionální přístup dobrovolníka k dítěti však podle zápisů ze supervizí naznačuje, že dobrovolník plně nerespektoval individualitu dítěte a snažil se dítě změnit podle jeho stanovených cílů“. Aniž bych se chtěla přit o kauzu tohoto konkrétního dobrovolníka, zajímalo by mě, kdo to říká a na základě jakých poznatků/indicií ze zkoumaného materiálu?

V druhé části výzkumu autorka vyhodnocuje rozhovory s dobrovolníky. Přestože hned v úvodu výzkumu uvádí metodu analýzy dat, kde de facto zmiňuje kvalitativní kategorizaci, z předložených výsledků tato metoda zřejmá není a proto se ptám, jak autorka výsledky

hodnotila? Jak vybírala citace a jak se na jejich základě dobrala k závěrům, které pod citacemi uvádí? V práci zásadně chybí způsob, jak a na co přesně se autorka dobrovolníků ptala a tak i citace z rozhovorů působí jako vytržené z kontextu. Autorčiny komentáře tak působí spíše jako interpretace určité zkušenosti než práce s nasbíraným materiálem, na některých místech jsou dle mého názoru velmi nepřesvědčivé: „Vztah klape dobře. Už bych ani nechtěl jiného kluka.“ Cituje autorka z rozhovoru s D13 na straně 101. A pod citací uvádí: „Tento výrok o spokojenosti dobrovolníka napovídá, že dobrovolník si s dítětem vytvořil pevnou citovou vazbu, díky které vztah funguje. Toto citové pouto je jedinečné a dobrovolník tuší, že s jiným dítětem by díky pozitivnímu zážitku z tohoto vztahu a jeho investované energie by pro něho bylo obtížné vybudovat podobný vztah znovu s dalším dítětem“.

Opět – aniž bych se vyjadřovala na téma pravdivosti nebo nepravdivosti výroku, domnívám se, že tato interpretace z citovaného úryvku nemusí nutně vyplývat. A pokud autorka ke svým postřehům používala další metody (zúčastněné pozorování, biografické rozhovory s dětmi nebo dobrovolníky apod.) měla by tuto skutečnost uvést a to spolu s metodou, jak se získanými informacemi zacházela.

Teprve v příloze 6 se čtenář dozví, jaké otázky autorka během rozhovorů pokládala. I zde mám však pochybnosti. Autorka např. zkoumá důvěru pomocí otázek: Co obvykle na schůzkách děláte? Jak vybíráte aktivity? Jak mluvíte s dítětem?

Ráda bych se dozvěděla, zda se jedná o otázky z nějaké předem ověřené teorie nebo zda vznikaly pro potřeby tohoto výzkumu v rámci diplomové práce.

A konečně poslední připomínkou je fakt, že autorka velmi často používá (zvláště v závěrech) „my“. Není tedy zcela zřejmé, kdo výzkum dělal – byla diplomová práce zasazena do kontextu nějakého dalšího výzkumu? Nebo autorka spolupracovala s nějakým výzkumným týmem?

Všechny tyto argumenty jsou však bezpředmětné, pokud autorka nebude schopna odpovědět na otázku, jak její diplomová práce souvisí s oborem, na kterém ji obhájuje. To je také má základní otázka pro obhajobu.

Z výše zmíněných důvodů navrhuji hodnocení dobře s nejnižším počtem bodů a to s přihlédnutím k obhájení faktu, že autorka tuto diplomovou práci obhájuje na oboru občanský sektor.

V Praze dne 13.9.2007
Mgr. Dana Moree